

דף לימוד לימות השבוע ולשולחן שבת

סדר קדשים
מסכת זבחים ע"ט - פ"ה
פרשת פנחס
י"ה - כ"ד בתמוז (7-1 ליולי)

דף ע"ט: קרבן פסח, מצה ומרור

ישנו מושג הלכתי הנקרא: "אין מצוות מבטלות זו את זו". המושג נלמד מהנהגתו של הלל הזקן. בליל הסדר היה הלל הזקן כורך יחד מצה, בשר קרבן פסח ומרור ואוכל אותם יחד.

החדוש בדבר: יש כאן שלש מצוות: א. אכילת מצה. ב. אכילת קרבן פסח. ג. אכילת מרור, ומצוה אחת אינה מבטלת את המצוות האחרות, אפילו שאכל אותם יחד ולא אכל כל אחד לבד.

דף פ': מי חטאת

קבוצה של טמאי-מת שפברו עברו תהליך טהרה של שבעה ימים, עמדו והמתינו לכהן שיבוא עם מי חטאת של פרה אדמה, ויזה עליהם מן המים כדי לטהרם. כאשר הגיע הכהן עם צלוחית המים, טפת מים רגילים נפלה לתוך המים הקדושים. במקרה זה נחלקו חכמים ורבי אליעזר: חכמים סוברים שכל המים נפסלו, מפני שענתה מערבת בהם טפת מים שפסולה להזאה, וכל המים מתערבים אלו באלו, ולכן הם פסולים. ואלו רבי אליעזר חולק וסובר שהמים אינם פסולים אבל צריך להזות פעמים על כל טמא, שמא הטפה שהזתה עליו בפעם הראשונה, היתה אותה טפת מים פסולים, אך אם מזים עליו פעמים, כבר בטוהים שלפחות פעם אחת הזו עליו מים קדושים.

דף פ"א: בלה

התלמוד עוסק בדיון ידוע בהלכות תערובת: "יש בלה או אין בלה". "בלה" מלשון בליילה, ערוב משלם. כאשר שני משקים התערבו יחד, השאלה היא האם יש חלקים מסוימים שלא התערבו לגמרי, והם מרפבים מאחד המשקים בלבד, או שמא עלינו להניח שהם התערבו לחלוטין, וכל חלק בתערובת מרכב משני המשקים יחד. זהו הדיון אם "יש בלה או אין בלה" - האם הבליילה של שני המשקים זה בזה משלמת או לא.

מן התלמוד

סדר קדשים
מסכת זבחים, דף ע"ט

"מאן שמעת ליה דאמר אין מצוות מבטלות זו את זו - הלל היא, דתניא: אמרו על הלל הזקן שהיה כורכן בבת אחת ואוכלן, משום שנאמר: על מצות ומרורים יאכלוהו"

חזו"א - מראה
טעמא - טעם

הסבר: התלמוד עוסק בהנהגותיו השונות ולדרכי קיום המצוות של התנא הלל הזקן שהיה שותפו של שמאי להנהגת העם היהודי בתקופה שקדמה לחורבן הבית.

מן ההיסטוריה

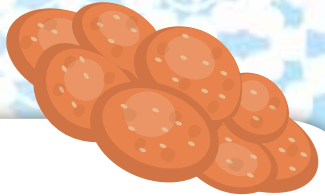
המלחמה במלריה

המלריה היתה מחלה קטלנית שפגעה קשות בהתיישבות היהודית בארץ ועיכבה את התקדמותה. בתחילה לא היה כמעט ידע על האופן בו מתפשטת המגיפה, וכיצד להתמודד איתה. כאשר התברר שיש קשר בין המחלה לבין הקירבה לביצות, החלו המתישבים לפעול לייבוש הביצות. לשם כך נטעו עצי אקליפטוס כדי ששורשיהם ישאבו את מי הביצה, וחפרו בעבודת פרך רשתות תעלות כדי לנקז את מי הביצה אל הנחלים. עם הזמן התגלה שהיתושים הם המעבירים את המחלה, ובעקבות זאת החלו המתישבים להשתמש בכילות ורשתות מגן, לנקז מקווי מים עומדים ולהדביר את היתושים. הצלחת המאבק במלריה היתה במידה רבה בזכות ד"ר הלל יפה, שפעל רבות לגיוס משאבים ולהגברת המודעות לדרכי ההתמודדות עם המחלה. בית החולים בחדרה 'הלל יפה' נקרא של שמו.

בול ישראלי משנת 1962 שהונפק לרגל הפעלת תוכנית לביעור המלריה (Wikipedia)

סעודת ערב שבת

מנה עיקרית

פלפול משפחתי לשולחן שבת

דני בן ה 17 החל בתקופה האחרונה להתנהג באופן שונה וקיצוני. הוא החל לגדל שער, לעשן, לשתות אלכוהול, ולהסתובב במקומות שונים עד השעות הקטנות של הלילה. עם זאת הוא ממשיך ללכת לתיכון כרגיל ולהוציא ציונים טובים. הוריו מתווכחים ביניהם כיצד להתייחס ולהגיב לשינוי שחל אצל דני.

מצד שני:
האימא טוענת שאין צורך להתרגש, שזה בסך הכל טבעי וחלק מ'השגעות' של גיל ההתבגרות, ושזה יעבור. העיקר הוא שדני ממשיך ללכת לבית הספר ומצליח בלימודים. לכן אסור להעניש אותו ולהרחיק אותו, אלא ההיפך בדיוק.

מצד אחד:
האבא טוען שיש לנהוג כלפיו ביד קשה, להכריח אותו להסתפר, לאסור עליו לעשן ולשתות אלכוהול, ואף להעניש אותו אם צריך. האבא חושש מאד מהתדרדרות אצל דני.

... מה דעתכם על הויכוח הזה?

מנת פתיחה

דבר תורה לשולחן השבת

בפרשתנו מתארת התורה כיצד תחולק ארץ ישראל בנחלה לשבטי ישראל:

מצד אחד אומרת התורה כי הנחלות יחולקו על פי גורל- "אך בגורל יחלק את הארץ". מהצד שני, ה' אומר למשה כי את הנחלות יש לחלק לפי הגודל של כל שבט- "לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעט נחלתו". כיצד יתכן שכל שבט יקבל נחלה בגודל המתאים לו אם הנחלות יחולקו בגורל- ללא שום סיבה הגיונית?

רש"י מסביר שחלוקת הנחלות נעשתה בצורה מיוחדת- על ידי הנשיאים של כל שבט ובעזרת רוח הקודש. כל נשיא של שבט היה מכניס ידו לקלפי ונוטל שני פתקים- אחד עם שם של שבט והשני עם הגבול שיהיה שייך לאותו שבט. רוח הקודש גרמה לכך שהנשיא יוציא את הנחלה המתאימה בדיוק לגודלו ולצרכיו של השבט שיצא.

כך למדנו שהמצווה החשובה של יישוב ארץ ישראל תלויה גם בעשיה שלנו וגם ברוח הקודש הבאה מן השמים.

קינוח / מי אני?

- א. גובהי 63 מטר מעל פני הים 450 מטר מעל ים המלח.
- ב. עליי בנה המלך הורדוס מצודה וארמונות מפוארים.
- ג. היהודים שמרדו ברומאים בחרו בי כמקום המסתור והמקלט שלהם.
- ד. הוכרזתי כגן לאומי וכאתר מורשת עולמית, ומדי שנה פוקדים אותי כ-750000 איש מכל העולם.

לוא

4260	3930	3880	3828	?	3728	3408	3340	?	2934	2883	2449	2448	2238	1948	0	
495 התלמוד חתימת	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	?	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-586 חורבן ביהמ"ק ה-1 וגלות בבל	?	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה בצלאל	-1311 אפרים ומנשה מצרים	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סעודת שבת

מנה עיקרית

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מהו המקום המתואר בציור?
- 2 איזה אירוע מצויר כאן?
- 3 מתי הוא התרחש?
- 4 מה היו תוצאות האירוע?
- 5 שאלת אתגר: מה הקשר בין הציור לבין השלט על העמוד?

לילדים: מהו המקום המתואר בציור?
 לילדים: איזה אירוע מצויר כאן?
 לילדים: מתי הוא התרחש?
 לילדים: מה היו תוצאות האירוע?
 לילדים: שאלת אתגר: מה הקשר בין הציור לבין השלט על העמוד?

סעודה שלישית

מתולדותיו |

ד"ר הלל יפה (תרכ"ה-תרצ"ו, 1864-1936)

ד"ר הלל יפה היה רופא המושבות בתקופת העלייה הראשונה. יפה נולד באוקראינה ולמד רפואה בז'נבה ובפריז. בשנת תרנ"א (1891) עלה לארץ. בשנת תרנ"ה (1895) התמנה לנציג "חובבי ציון" בארץ ישראל, והחל לשלב בין עבודתו כרופא לפעילות ציבורית. הוא פעל רבות למלחמה במחלת המלריה שעשתה שמות בקרב המתיישבים, גייס כספים לייבוש הביצה שליד חדרה ולמטרות נוספות, והדריך את היישוב כדי לעצור את התפשטות מגיפת החולירע ב-תרס"ב (1902). יפה עבד בבית החולים בחיפה ולאחר מכן ניהל את בית החולים בזכרון יעקב.

דר הלל יפה (Wikipedia)

מנה עיקרית

מי אני?

- א. בסוף תקופת החשמונאים הייתי מושל הגליל ואח"כ מלך יהודה כ 33 שנים.
- ב. נחשבתי כשליט אכזר ששולט בכוח הזרוע, ולא מהסס להרוג ולחסל את כל מתנגדיי.
- ג. בניתי ערים, מבצרים, ארמונות ועוד בכל רחבי הארץ.
- ד. על הבנין שבניתי בהר הבית נאמר שמי שלא ראה את הבנין הזה לא ראה דבר נאה מימיו.

מולוט

באיזו תקופה חייתי?

סמנו בבקשה על ציר הזמן למטה מתוך האפשרויות הקיימות

5778	5727	5708	5707	5699	5657	5323	5260	5258	4900	4800	4650	4260
ה'תשע"ח	ה'תשכ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תרצ"ט	ה'תר"ץ	ה'רמ"ח	ה'תש"ס	ה'תש"ז	ה'תש"ל	ה'תש"ח	ה'תש"ל	ה'תש"ז
2017	1969	1967	1948	1947	1939	1897	1500	1492	הרמ"ח	רש"י	רבי סעדיה גאון	510
למדינת ישראל	הרב אריה לוי	ששת הימים	מלחמת העצמאות	שואה	הרצל	רבי יוסף קארו	העת החדשה	גירוש ספרד	הרמ"ח	רש"י	רבי סעדיה גאון	ימי הביניים

דף פ"ב: קרבן חטאת

קרבן חטאת שהוציאו את דמו מחוץ לבית המקדש - פסול. גם קרבן חטאת שהכניסו את דמו להיכל - פסול. אבל ישנו הבדל בין שתי ההלכות. אם הוציאו דם מחוץ לבית המקדש, ונשארו עוד דם בבית המקדש - הקרבן כשר. אבל אם הכניסו דם חטאת להיכל - הקרבן פסול אפילו שנשארו בעזרה עוד דם. מניין ידעו זאת חז"ל? בספר ויקרא: וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדְּמָה אֶל אֵהָל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֹאכַל בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹף. פסוק זה מלמד שקרבן חטאת שדמו נכנס להיכל - פסול. שמתם לב ללשון הפסוק "אשר יובא מדהמה"? אפילו אם חלק מהדם של הקרבן נכנס להיכל הקרבן פסול. אם התורה הייתה פוסלת את הקרבן רק אם כל דמו נכנס להיכל, היה הפסוק צריך לומר "אשר יובא דמה" - כל הדם. "מדהמה" - אפילו חלק מהדם.

דף פ"ג: אוקימתא

אוקימתא הוא משג המופיע בתלמוד ופרושו "העמדה". כאשר ישנם קשיים בהבנת משנה מסוימת, או סתירות בינה לבין משניות אחרות, אחת הדרכים לפתור אותם היא באמצעות 'אוקימתא' - דהיינו הסבר לפני המשנה עוסקת במקרה מסוים דוקא, ולא במקרים אחרים הדומים לו, בהם עוסקים המקורות האחרים. באופן זה נפתר הקשי.

דף פ"ד: סגלת המזבח

יש קרבנות שמסבות שונות נפסלו ואי אפשר להקריבם כקרבן. למשל: קרבן ששחטו לפני שקיעת החמה ולא הספיקו לזרק את דמו על המזבח, או קרבן שאחרי שחיטתו הוציאו אותו מחוץ לעזרה, או קרבן שמי שפסול לעבודה בבית המקדש זרק את דמו על המזבח. בכל המקרים הללו הקרבן נפסל. אולם אם הקרבנות הפסולים הללו בכל זאת העלו על המזבח בטעות - אין מורידים אותם אלא מקריבים אותם, כי אחרי שהם עלו על המזבח, המזבח מקדש אותם.

דף פ"ה: קרבן שהעלה למזבח

ישנם שני פסוקים בתורה שלכאורה סותרים זה את זה. בפסוק אחד נאמר (ויקרא, פרק א'): "והקטיר הכהן את הכל המזבחה" - משמע שמקריבים את כל הקרבן, אפילו את הצמר ואת הקרניים. בפסוק אחר נאמר (דברים, פרק י"ב): "ועשית עלתיהו הבשר והדם על המזבח" - משמע שרק הבשר והדם קרבים על המזבח. חז"ל הסבירו שכל פסוק עוסק במקרה אחר. הפסוק הראשון עוסק במקרה שהעלו למזבח קרבן שחוט שלם, כשעדיין מחברים אליו קרניים, צמר, וחלקים נוספים שתמיד מוציאים מהקרבן אחרי שחיטתו לפני שמעלים אותו על המזבח. אם העלו אותו כך - יקריבו אותו כך ואין להורידם מן המזבח. הפסוק השני עוסק במקרה שהעלו למזבח קרניים תלושות וצמר גזז - את אלה יש להוריד, ומקריבים רק את הבשר ואת הדם.

על המפה

המרכז הרפואי הלל יפה

המרכז הרפואי הלל יפה הוא בית חולים ממשלתי הפועל בחדרה. היוזמה להקמת בית החולים החלה בשנת תשי"ב (1952), אולם בשם עיכובים שונים הוא נחנך רק בשנת תשי"ט (1959), ונקרא על שם הרופא הלל יפה, כחלק ממגמה לקרוא לבתי חולים על שמות אנשי רפואה מההיסטוריה של העם היהודי. בתחילה נחנכה מחלקת היולדות, לאחר מכן המחלקה הכירורגית והמחלקה הפנימית, ולבסוף מחלקה אורטופדית ומחלקת עיניים. בשנות ה-70 נבנה מבנה חדש שהחליף את הצריפים הקודמים. כמו כן נוסד במקום בית-הספר האקדמי לסייעוד.

חיצת ג'ימטריה

בעלון השבועי למדנו על מחלת המלריה. זהו את המחלות הבאות בכך שתרגמו אותן ממספרים לאותיות (בגימטריה):

5 10 200 30 40

70 200 10 30 6 8

400 70 200 90

400 8 4 100

400 80 8 300

שאלות השבוע ???

א. מה פירוש הביטוי "אין מצוות מבטלות זו את זו"?

ג. מה עושים עם קרבנות פסולים שהעלו על המזבח בטעות?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם). את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי בשעות הצהריים: talnudisraeli@medison.co.il. הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

